

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **Ing. J. N.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 11, Praha, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 13. 2. 2024, č. j. 52 A 7/2023-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), kterým krajský soud zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 2. 2023, č. j. 026329/2023/KUSK, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[2] Napadeným rozhodnutím stěžovatel změnil výrok rozhodnutí Městského úřadu Dobříš ze dne 12. 10. 2022, č. j. MDOB/109428/2022/KSJ, tak, že žalobce shledal vinným z úmyslného spáchání přestupků proti občanskému soužití (i) podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o některých přestupcích“) kterého se dopustil tím, že dne 16. 6. 2022 v době od 6:00 do 7:00 na adrese žalobcova bydliště výrazy „krávo, vyser se na to, ty už mě dlouho srát nebudeš“, urazil svou dceru Mgr. A. N., čímž jinému ublížil na cti hrubou urážkou, a (ii) podle § 7 odst. 1 písm. c) bod 4 zákona o některých přestupcích tím, že na témže místě a v témže čase poškozenou chytil za paže zepředu a vytlačil do chodby z kuchyně, čímž narušil občanské soužití jiným hrubým jednáním vůči jinému. Za spáchání uvedených přestupků správní orgán žalobci podle § 7 odst. 5 písm. a) zákona o některých přestupcích ve spojení s § 41 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „přestupkový zákon“) uložil pokutu ve výši 1 000 Kč a současně podle § 95 odst. 1 přestupkového zákona ve spojení s § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní

orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, povinnost k náhradě nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.

[3] V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobce předně namítal porušení svých procesních práv, když mu správní orgány neposkytly přepis zvukových nahrávek použitých ve správním řízení jako důkaz i přes jeho opakovaně deklarovanou nedoslýchavost. Nemohl se tak vyjádřit k podkladům rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu. Zároveň obecně namítl nesprávně zjištěný skutkový stav, když byl shledán vinným v rozporu s výpovědí svědkyně (manželky žalobce). Tato pochybení správních orgánů měla podle žalobce za následek nicotnost žalobou napadeného rozhodnutí. Krajský soud nicotnost rozhodnutí stěžovatele neshledal, když všechny žalobcem namítané vady mohly mít za následek toliko nezákonnost tohoto rozhodnutí. Krajský soud žalobě vyhověl a rozhodnutí stěžovatele zrušil.

[4] Důvodem zrušení rozhodnutí stěžovatele byla skutečnost, že žalobci nebyl poskytnut kompletní přepis nahrávek, i když jej opakovaně požadoval kvůli své nedoslýchavosti. Krajský soud přitom nepovažoval za rozhodné, že se nejednalo o klíčový důkaz, ale pouze důkaz nepřímý (nahrávky samotné nezachycují urážky, za něž byl žalobce shledán vinným ze spáchání přestupku). I tak měl žalobce právo na to řádně se s nimi seznámit a vyjádřit se k podkladům rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu. Přestože žalobce svůj zdravotní stav před vydáním rozhodnutí stěžovatele nijak nedoložil, svou nedoslýchavost deklaroval opakovaně a správní orgány jej měly alespoň vyzvat k jejímu prokázání (např. prostřednictvím lékařské zprávy). Žádost žalobce tak ve světle uvedeného nebylo možné přejít pouze tvrzením, že přepis nahrávek o celkové délce cca šesti a půl minuty by způsobil značné průtahy v řízení. Stejně tak nestačí pouhá citace části nahrávek v prvostupňovém rozhodnutí. Druhým důvodem zrušení rozhodnutí stěžovatele pak bylo neprokázání pronesení konkrétních urážek, za které byla žalobci uložena pokuta („krávo“, „vyser se na to“ a „ty už mě dlouho srát nebudeš“). Krajský soud neměl pochyb o tom, že nějaké urážky vysloveny byly. Z uvedených slovních invektiv však krajský soud považoval za prokázanou a současně za přímo urážlivou (nikoliv jen neslušnou) pouze první z nich. Vycházel přitom z přiznání žalobce, že tento termín skutečně použil (navíc s odůvodněním, že je to pro jeho dceru spíše pochvala). Přestože se zároveň přiznal i k použití sousloví „vyser se na to“, nemusí se podle krajského soudu jednat *a priori* o urážku a naplnění materiálního znaku přestupku by musel žalovaný prokázat, k čemuž nedošlo. Obdobná situace pak je i u posledně jmenovaného slovního spojení s tím rozdílem, že v tomto případě žalobce nepřiznal, že by jej použil (byť připustil, že to je možné, ale již neví). Svědkyně v obecné rovině použití nadávek potvrdila, nevzpomněla si však na žádnou konkrétní. Ve vztahu k fyzickému hrubému jednání [tj. přestupku podle § 7 odst. 1 písm. c) bod 4. zákona o některých přestupcích] krajský soud naopak přisvědčil žalovanému, že takové jednání bylo řádně prokázáno jak přiznáním žalobce, tak svědeckou výpovědí jeho manželky. Z důvodu nutnosti zrušení výroku týkajícího se hrubé urážky dcery žalobce však krajský soud zrušil rozhodnutí stěžovatele jako celek.

[5] Stěžovatel se v kasační stížnosti nejprve vymezil proti přepisu zvukového záznamu v rozsudku krajského soudu. Má za to, že se jedná o provedení důkazu mimo ústní jednání. Dále argumentoval, že se žalobce práva na seznámení s podklady pro rozhodnutí vzdal. Zároveň uvedl, že nahrávky nezachycují samotné urážky, kterých se žalobce dopustil a přímo se netýkají přestupkového jednání. Proto podle stěžovatele postačí částečně

pokračování

provedený přepis jejich obsahu uvedený již v prvostupňovém rozhodnutí. K výtkám krajského soudu směřující k nadávkám dceři žalobce poznamenal, že podle něj se jedná o výrazy sprosté, ponižující a vyhrožující (a vnímala je tak i dcera žalobce) a krajský soud neodůvodnil, proč je považoval pouze za neslušné. Závěrečný soubor námitek by se pak dal shrnout pod otázku dělitelnosti výroku rozhodnutí stěžovatele. Pokud krajský soud shledal část jeho rozhodnutí zákonnou, těžko jej mohl zrušit jako celek a měl tak ponechat v platnosti alespoň výrok vztahující se k vytlačení dcery žalobce z místnosti [jiné hrubé jednání podle § 7 odst. 1 písm. c) bod 4 zákona o některých přestupcích].

[6] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval, že neměl možnost seznámit se kompletními audionahrávkami, jelikož kvůli jeho sluchovému postižení rozuměl pouze přibližně 30 – 50 % slov. Nebyla mu tak dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Zároveň relativizuje urážlivost jeho výroků vůči dceři žalobce. Výraz „krávo“ údajně vyslovil polohlasem zády ke dveřím, když jeho dcera nebyla v místnosti, nemohl ji tedy urazit. Zbývající výrazy vyslovil rovněž v době, kdy nebyla v místnosti, byť již hlasitě a s otevřenými dveřmi. „Vyser se na to“ směřovalo k tomu, aby mu dcera opakovaně nevypínala rádio, „Ty už mě dlouho srát nebudeš“ pak k předpokládanému zrušení trvalého pobytu dcery žalobce na adrese jeho bydliště. K fyzickému hrubému jednání pak uvedl, že dceru pouze jemně odstrčil a když se mu vzepřela, svého jednání zanechal. Ona jej naopak měla předtím odstrčit pětkrát mnohem agresivnějším způsobem, což nebylo zohledněno.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti kterému je podání kasační stížnosti přípustné, a za stěžovatele jedná pověřená osoba s vysokoškolským vzděláním, které je podle zvláštních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie. Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnosti proti rozhodnutí ve věci, ve které rozhodoval specializovaný samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, jelikož pokud by tomu tak nebylo, musela by být v souladu s uvedeným ustanovením odmítnuta jako nepřijatelná.

[8] Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, a to tak, že jsou jeho znaky naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Kasační stížnost ve věcech, v nichž o žalobě rozhodoval specializovaný samosoudce je podle závěrů zaujatých v označeném usnesení přijatelná v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Tyto podmínky přijatelnosti kasační stížnosti dopadají i na situace, kdy je stěžovatelem žalovaný správní orgán (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS).

[9] Nejvyšší správní soud má za to, že nebyla naplněna žádná z výše uvedených podmínek pro přijatelnost kasační stížnosti. Kasační stížnost se nedotýká otázky, která by dosud nebyla vůbec či plně řešena v judikatuře Nejvyššího správního soudu, ani nebyla řešena rozdílně a nevyžaduje učinit judikaturní odklon. V napadeném rozhodnutí nebylo shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Krajský soud naopak žalobu posuzoval v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, na kterou v napadeném rozsudku opakovaně odkazoval, a od které se Nejvyšší správní soud nemá důvod odchýlit. Zdejší soud proto dospěl k následujícímu závěru.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Nejvyšší správní soud se neztotožnil s námitkou provedení důkazu krajským soudem mimo ústní jednání. Krajský soud sice skutečně v rámci rekapitulace skutkového stavu přepsal obě předložené nahrávky do textové podoby, nejedná se však o provedení důkazu. Obě zmíněné nahrávky jsou součástí správního spisu. Jak vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, která byla opakovaně potvrzena i soudem Ústavním, obsahem správního spisu se ve správním řízení soudním zpravidla nedokazuje (srov. rozsudky NSS ze dne 27. 9. 2006, č. j. 7 Afs 39/2005-53, ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS, ze dne 14. 5. 2015, č. j. 7 As 83/2015-56, rozšířeného senátu NSS ze dne 18. 12. 2018, č. j. 4 As 113/2018-39, č. 3836/2019 Sb. NSS, či nález Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. IV. ÚS 4141/18). V projednávané věci se zároveň nevedl spor o obsah nahrávek či doprovodnou okolnost jejich vnímání posluchačem. Jinak řečeno, nejedná se o to, zda ze zvukových nahrávek vyplývá konkrétní okolnost, ale o skutečnost, že žalobce se kvůli svému fyzickému hendikepu nemohl s jejím obsahem reálně seznámit. Z argumentace správních orgánů vyplývá, že přepis nahrávek neprovedly, protože by došlo ke značných průtahů řízení, když jejich podstatný obsah promítly do svých rozhodnutí. Krajský soud proto neměl povinnost je provádět jako důkaz, a přesto mohl vycházet z jejich obsahu (srov. rozsudek NSS ze dne 29. 6. 2011 č. j. 7 As 68/2011-75).

[12] Ohledně neprovedení přepisu nahrávek v rámci správního řízení je nutno předně konstatovat, že samotná skutečnost, že žalobce si při ústních jednáních konaných ve dnech 16. 8. a 14. 9. 2022 nepřál jejich přehrání, neznamená vzdání se práva ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu. Vzdání se práva vyjádřit se před vydáním rozhodnutí ve věci k podkladům rozhodnutí je úkonem účastníka směřujícím vůči správnímu orgánu, tedy podáním ve smyslu § 37 správního řádu, a musí splňovat formální i obsahové náležitosti podání v tomto ustanovení uvedené (srov. Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: Správní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023). Na vyjádření stěžovatele u ústního jednání, že si nepřeje přehrát nahrávky, tak nelze hledět jako na vzdání se práva na vyjádření k podkladům obzvláště za situace, kdy na výslovnou výzvu správního orgánu I. stupně k vyjádření se k podkladům podle § 36 odst. 3 správního řádu reagoval žalobce požadavkem na kompletní přepis nahrávek právě za účelem vyjádření se k nim. V této souvislosti lze rovněž poukázat na to, že správní orgán I. stupně zjevně skutečnost, že žalobce nechtěl přehrát nahrávky, za vzdání se práva k vyjádření k podkladům pro rozhodnutí nepovažoval, když jej o tomto jeho právu vyrozuměl přípisem ze dne 14. 9. 2022, č. j. MDOB 99767/2022/KSJ. K argumentaci ohledně toho, že se zmiňované nahrávky přímo netýkají projednávaných přestupků, pak Nejvyšší správní soud pouze stručně podotýká, že stěžovatel neuvedl, proč je v takovém případě vůbec používal pro dokazování. Zároveň souhlasí

pokračování

s krajským soudem, že s ohledem na jejich souhrnnou délku (cca 6,5 minuty) by ani provedení jejich kompletního přepisu nemohlo znamenat značné průtahy v řízení, jak naznačil již správní orgán I. stupně ve svém rozhodnutí. Navíc je nutno vzít do úvahy i skutečnost, že žalobce byl minimálně do vydání rozsudku krajského soudu přesvědčen o tom, že zmíněné nahrávky zachycují samotné přestupkové jednání. Lze tak souhlasit s tím, že správní orgány přepis audionahrávek provést měly, obzvláště za situace, kdy celý konflikt pramenil z příliš nahlas puštěného rádia z důvodu nedoslýchavosti žalobce.

[13] Stěžovatel dále rozporoval závěr krajského soudu o urážlivosti jednotlivých výroků žalobce. Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem, že jejich urážlivost je nutno hodnotit v kontextu celé situace a ve vztahu k dceři žalobce jako poškozené. Krajský soud však rozhodnutí stěžovatele nezrušil kvůli tomu, že by podle něj toto jednání skutkovou podstatu přestupku podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona o některých přestupcích nenaplnovalo, ale proto, že správní orgány dostatečně neodůvodnily naplnění formální i materiální stránky přestupku u jednotlivých výroků žalobce. Jinými slovy, krajský soud neřekl, že výrazy „vyser se na to“ a „ty už mě dlouho srát nebudeš“ v daném případě urážkami nejsou, ale že nebylo řádně odůvodněno, proč se o urážky jedná. S tímto hodnocením Nejvyšší správní soud souhlasí. Je to právě správní orgán, kdo je povinen postupovat podle vyšetřovací zásady vyjádřené v § 50 odst. 3 správního řádu: *„V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.“* V projednávané věci však urážlivost prvního výroku správní orgány pouze konstatovaly bez podrobnějšího odůvodnění. Posledně jmenovaný výraz potom v prvostupňovém rozhodnutí ani rozhodnutí stěžovatele nemá odraz v odůvodnění vůbec.

[14] V projednávané věci je součástí skutkové věty výroku stěžovatele výčet všech tří výše zmíněných výrazů, které žalobce pronesl na adresu své dcery. Byl tedy mj. uznán vinným za spáchání přestupku spočívajícího v pronesení těchto tří konkrétních výrazů. Jelikož však stěžovatel prokázal pouze pronesení výrazů „krávo“ a „vyser se na to“, přičemž u druhého z nich neodůvodnil, proč byl v dané situaci výrazem úmyslně urážlivým (byť není pochyb o jeho vulgárnosti), nemůže jeho výrok z podstaty věci obstát, když obsahuje popis skutku, který nebyl správními orgány prokázán a nemá odraz v odůvodnění jejich rozhodnutí. Z toho důvodu tak krajský soud postupoval správně, když rozhodnutí stěžovatele zrušil. Pouze na okraj zdejší soud nicméně souhlasí se soudem krajským, že již samotný výraz „krávo“ minimálně po formální stránce nepochybně naplňuje skutkovou podstatu projednávaného přestupku. K obraně žalobce, že uvedené výrazy byly proneseny v nepřítomnosti jeho dcery pak lze pouze uvést, že nezáleží na tom, zda byla v době jejich pronesení ve stejné místnosti se žalobcem. V případě ublížení na cti ve smyslu projednávaného přestupku *„[z]áleží vždy na posouzení, zda se provedeným jednáním, které může být provedeno ústně, písemně, pomocí technických zařízení, posunky atd., postižená osoba cítí uražena, a že výrok je způsobilý ji zesměšnit nebo jiným způsobem hrubě urazit. Nezáleží, zda byl výrok pronesen na veřejnosti nebo v soukromí, před postiženou osobou nebo před kýmkoliv jiným. Mezi pojmové znaky přestupku ublížení na cti tak není výrok provedený veřejně před více lidmi“* (Jemelka, L., Vetešník P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020). Postačí tedy, aby byl urážlivý výrok pronesen takovým způsobem, aby jej slyšela alespoň jedna další osoba (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2007, č. j. 2 As 60/2006-53, č. 1163/2007 Sb. NSS). Jelikož

sám žalobce připustil, že měl v době jeho pronesení otevřené dveře do zbytku domu, jistě nelze vyloučit (obzvláště vzhledem k jeho nedoslýchavosti), že i přesto, že jej mohl subjektivně vnímat jako pronesený polohlasem, byl objektivně slyšitelný i v jiné místnosti. S ohledem na jeho opakované přiznání pronesení tohoto výroku to však není pro projednávanou věc klíčové.

[15] I když Nejvyšší správní soud opakovaně konstatoval, že lze zrušit i jen část výroku rozhodnutí správních orgánů a nejedná se samo o sobě o prolomení kasačního principu (srov. usnesení NSS ze dne 17. 7. 2018, č. j. 5 Afs 83/2017-103, rozsudky NSS ze dne 15. 1. 2020, č. j. 4 Afs 366/2019-51, ze dne 30. 1. 2012, č. j. 8 Azs 17/2011-80, či ze dne 22. 11. 2023, č. j. 5 Afs 238/2022-37), v tomto případě takový postup nebylo možné uplatnit. Na výroku o vině je totiž přímo závislý i výrok o trestu. Zrušení i jen části výroku o vině tedy musí mít dopad na výši uložené sankce, a při vadách výroku o vině je tak nutné zrušit i výrok o trestu (srov. rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2020, č. j. 2 As 175/2018-36). Není přitom pravdou, že by byla pokuta za spáchané přestupky stanovena v minimální zákonem předpokládané výši. Zákon o některých přestupcích dolní hranici pokuty v případě obou řešených přestupků nestanoví, její horní hranice je pak podle § 7 odst. 4 zákona o některých přestupcích stanovena na 10 000 Kč (v případě ublížení na cti), respektive 20 000 Kč (v případě jiného hrubého jednání). Krajský soud tak s ohledem na nutnost zrušení výroku o vině neměl jinou možnost, než zároveň zrušit i výrok o trestu. Přestože si lze představit, že bylo možné ponechat v platnosti výrok o vině ve vztahu k přestupku podle § 7 odst. 1 písm. c) bod 4 zákona o některých přestupcích, není vadou řízení, když tak krajský soud neučinil. Stěžovatele zavázal k opětovnému posouzení skutkového stavu, přičemž nastínil i možnost spojení obou jednání do přestupku jediného (byť v této části se nejednalo o závazný právní názor krajského soudu). Na povinnosti stěžovatele k prokázání skutkového stavu se tak zrušením celého rozhodnutí, oproti jím navrhovanému postupu, nic nemění.

[16] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že dosavadní judikatura poskytuje dostatečné řešení námitek uplatněných v kasační stížnosti a zároveň kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Z těchto důvodů kasační stížnost ve smyslu § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou odmítl.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl úspěšný, a nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu podle obsahu spisu nevznikly, resp. žádné nedoložil ani nevyčísлил. Výrok o náhradě nákladů řízení se neopírá o § 60 odst. 3 s. ř. s., který upravuje náhradu nákladů řízení v případě odmítnutí žaloby (resp. kasační stížnosti), neboť odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, je druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného soudního rozhodnutí (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 26. září 2024

pokračování

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu